

FREMDRIFTSRAPPORT

Forum for sirkulær plast- emballasje

Ellen Behrens, Direktør Bærekraft i Orkla og Forumets første leder overleverer Veikart for sirkulær plastemballasje til Miljøminister Ola Elvestuen i forbindelse med Arendalsuka 2019.

Vår visjon er

at all brukt plastemballasje blir skilt fra restavfallet, samlet inn og materialgjenvunnet på en god og effektiv måte og ikke havner på avveie. Vi vil jobbe for at all emballasje i fremtiden er basert på resirkulerte eller fornybare råvarer. Det innebærer at plast blir en del av et sirkulærøkonomisk system.

Emballasjeforeningen lanserte Forum for sirkulær plastemballasje under Arendalsuka 2018 for å mobilisere næringslivet til felles innsats for bærekraftig bruk av plastemballasje. Emballasjeforeningen var bekymret for den økende samfunnskritikken av emballasje generelt og plastemballasje spesielt. Emballasjens fremste funksjon er å bevare produktet, ikke minst næringsmidler. Dette forsvant i den offentlige debatten. Derfor inviterte Emballasjeforeningen verdikjedens aktører til samarbeid om fremskaffelse av et bedre kunnskapsgrunnlag. Dette samarbeidet resulterte i "Veikart for sirkulær plastemballasje i Norge", som er grunnlaget for Forumets arbeid. Forumet er etablert som et samarbeidsprosjekt mellom emballasjekjedens aktører, relevante fagmiljøer og representanter for retur- og gjenvinningssektorene.

I 2019 overrakte vi veikartet til daværende statsråd Ola Elvestuen.

Høsten 2020 er vi stolte av å kunne presentere Forumets fremdriftsrapport, og vi er stolte av at Norwegian Innovation Clusters, et statlig finansiert klyngeprogram som skal bidra til verdiskaping gjennom bærekraftig innovasjon, har tildelt Circular Packaging Cluster arenastatus.

Circular Packaging Cluster driftes av Emballasjeforeningen og vil operasjonalisere mange av de utfordringer som ble beskrevet i veikartet.

Emballasjeforeningen er en interesseorganisasjon for emballasjeprodusenter/ leverandører, emballasjebrukere, varehandelen og andre interessenter, som alle i sin virksomhet befatter seg med emballering og emballasjeutfordringer det er naturlig å løse i fellesskap.

Emballasjeprodusenter og emballasjebrukere har siden inngåelse av bransjeavtalene i 1994 tatt ansvar for innsamling, gjenvinning og emballasjeoptimering. Nye tiltak for avfallsforebygging, optimering og for økt innsamlings- og gjenvinningsgrad bør fortsatt eies og drives av aktørene i denne verdikjeden. Dette vil bidra til målrettet innsats for å løse praktiske utfordringer og gi effektiv ressursutnyttelse.

Veikartet anbefaler konkrete tiltak og løsninger

Myndighetene

- Bidra til harmonisering og standardisering av systemer
- Bygge kompetanse og beste-praksis
- Støtte forskning og utvikling
- Etterspørre gjenvunnet plast gjennom offentlige innkjøp

Næringslivet

- Designe emballasje for enkel gjenvinning
 - Utvikle nye emballaseløsninger
 - Øke forskning og innovasjon
 - Forbedre merking og forbrukerveiledning
 - Mobilisere til bruk av gjenvunnet plast
-

2025

2030

60 %

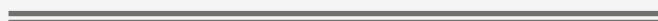
- Bruk av strategisk emballeringsverktøy implementert. Bruk av standarder implementert.
- Betydelig forskning og innovasjon innen sirkulær økonomi og teknologiutvikling.
- 60 prosent av plastemballasjen på det norske markedet er basert på resirkulert eller fornybare materialer.

Vi vil:

- Utvikle retningslinjer for design for gjenvinning som kan veilede produsentene i materialvalg og emballasjeutforming.
- Identifisere alternative materialer som medfører mindre miljøbelastning enn bruk av plast.

Noe må gjøres, mye blir allerede gjort!

Strømmen av plast i havet er anslått til å bli nesten tredoblet innen 2040 uten betydelige tiltak for å håndtere plastforurensningen. Dette gjelder all plast på det globale markedet. Rundt 90 prosent av de globale plastmengdene i havet er vurdert å komme fra de såkalte tredje verden-land. Det meste kommer fra landbaserte kilder, transportert via elvene. For Norges del er det estimert at 1 til 2 prosent av det årlige plastforbruket havner i havet. Med oppdrettsnæringen og oljevirkksomheten som er de største kildene. Men vi som setter emballasjeplast på markedet har også et ansvar i å være med å snu trenden.

EU-kommisjonen har publisert et veikart for en kommende revidering av kravene til emballasje, emballasjedirektivet (94/62/EC). De grunnleggende kravene til emballasjens sammensetning og mulighet for gjenbruk og gjenvinning for å fremme sirkulær økonomi vil bli skjerpet. Formålet er å sikre et vel fungerende indre marked med harmoniserte regler for emballasje, og samtidig motvirke negativ påvirkning på miljø og helse fra emballasje og emballasjeavfall. EU-kommisjonens arbeid vil inkludere vurderinger av mulighetene for:

- forbedret emballasjedesign for å fremme gjenbruk og materialgjenvinning
- økt bruk av materialgjenvunnet råvare i emballasje
- å unngå overemballering
- å redusere mengdene emballasjeavfall

De eksisterende kravene til emballasjens sammensetning i emballasjedirektivet har vært uendret siden 1994, og er ikke innrettet for å stimulere til design for gjenbruk og materialgjenvinning og dermed en sirkulær økonomi. De er heller ikke tilpasset EUs avfallshierarki som angir en prioritert rekkefølge for avfallsbehandling. EU-kommisjonen vil foreslå regelverksendringer som fremmer design for gjenbruk og materialgjenvinning med høy kvalitet. Det vurderes også å sette mål for redusert mengde emballasjeavfall, tiltak for å unngå overemballering og å gjøre gjenbruk obligatorisk for noen typer emballasje, som transportemballasje.

Norge har et godt utgangspunkt for å møte EUs nye krav. «Emballasjedugnaden», de forhandlede avtalene fra 1994 mellom næringslivet og myndighetene, har levert. Når vi tar med alle materialslagene er materialgjenvinningsgraden for brukt emballasje 69 prosent. Hvilke andre sektorer kan vise til tilsvarende resultater? Næringslivet satte seg i førersetet i 1994. Der vil vi fortsatt sitte. Forum for sirkulær plastemballasje er et konkret bevis på dette. For plastemballasje har innrapportert materialgjenvinningsgrad, etter gjeldende regelverk, frem til nå vært i overkant av 40 prosent. Det er som figuren viser blant de høyeste i Europa, og best av de nordiske land. Alle land vil imidlertid få en lavere gjenvinningsgrad når EUs nye regelverk med nytt målepunkt legges til grunn.

Plastic packaging* recycling rate** per country in 2018

Plastic packaging recycling

Recycling rates of plastic packaging waste in Europe range between 26 % and 52 %. This wide range can be explained by differences in collection schemes, available infrastructure and consumer behaviour. On average, the 42 % recycling of plastic packaging represents an increase of 1.2 points versus 2016, in particular thanks to improved waste collection.

42 %

The new Directive (EU) 2018/852 on Packaging and Packaging Waste sets higher recycling targets per material (50 % for plastic packaging by 2025 and 55 % by 2039), together with a new calculation method of recycling performances. This new method will start to be applicable for data of the year 2020.

50 %

Source:
Conversio Market & Strategy GmbH

■ Mechanical recycling ■ Chemical recycling [1] 2017 figure

* From household, industrial and commercial packaging

** According to the current calculation methods established in Directive 94/62/EC

Materialstrømanalysen Deloitte utførte på vegne av Forumet i 2018 legger det nye målepunktet til grunn. I tillegg viser plukkanalysen at tilførselen av plastemballasje til Norge (grensehandel/netthandel) er større enn tidligere beregnet. Deloitte har konkludert med at reell gjenvinningsgrad er 30 prosent (inkl. pantesystemet). Det er dette forumet har lagt til grunn i sine analyser. For å møte EUs krav om 50 prosent gjenvinning i 2025 må vi årlig gjenvinne 50 000 tonn mer enn dagens nivå på 64 000 tonn.

Det er bare å brette opp ermene.

Teknologiutvikling er en nøkkelfaktor. Tomra har lenge vært teknologisk ledende på optiske separasjonsteknikker. Det er også oppløftende å registrere de ulike beslutninger og planer som har sett dagens lys det siste året:

- Infinitem bygger et materialgjenvinningsanlegg slik at flaskene ikke lenger må fraktes til utlandet for å bli nye flasker.
- Fortum planlegger et nytt mekanisk sortering- og gjenvinningsanlegg i Hobøl. Plast som ikke kan gjenvinnes vil bli energiutnyttet i anlegget på Haraldsrud, hvor det også ønskes et anlegg for CO₂-fangst.
- Quantafuel har utviklet en metode for kjemisk gjenvinning av plast. Den globale kjemi- og polymergiganten BASF investerer ca. 20 millioner euro og de to bedriftene skal samarbeide for å videreutvikle teknologien.
- Quantafuel skal samarbeide med gjenvinnings-selskapet REplast i Kristiansund og vil bygge et anlegg for kjemisk materialgjenvinning ved siden av det eksisterende anlegget for mekanisk sortering.

- Grønt Punkt Norge har inngått en avtale med Quantafuel om å levere inntil 10 000 tonn plastemballasje.
- Norner arbeider for å etablere et lukket kretsløp for plastsekker som brukes til bl.a. sement og mineralgjødning. Årlig brukes 750 000 tonn plast til slike sekker i Europa.
- Plastråvareprodusenten INEOS i Bamble lager nå produkter som inneholder opptil 50 prosent gjenvunnet plast.

Eksempelene viser at vi er i gang både med å ta hånd om den brukte plastemballasjen i Norge og finne anvendelsesområder i ny emballasje og andre plastprodukter.

Forum for sirkulær plastemballasje favner de viktigste aktørene i verdikjeden. Design for gjenvinning, merkesystemer som møter forbrukernes informasjonsbehov, bedre og mer enhetlige systemer for innsamling og sortering fra husholdningene og økt bruk av gjenvunnet plast er viktige prosjekter som forumet arbeider med.

Næringslivet må ta ansvar for å utvikle bærekraftige og sirkulære løsninger. Plasten må holdes inne i økonomien og ute av miljøet. Forum for sirkulær plastemballasje vil bidra og tilrettelegge for dette.

Fra plast til papirsugerør

I juli 2019 ble Tetra Pak den første kartongleverandøren til å lansere papirsugerør i Europa og dette var første forpliktelse til EMF New Plastics Economy Global Commitment. I løpet av 2021 vil alle produsenter i Norge konvertere fra plast til papirsugerør.

Mest bærekraftige drikkekartong

Elopak har lansert sin mest bærekraftige drikkekartong hittil. Den heter Pure-Pak® Imagine og ble lansert i juni i år. Kartongen er uten skrukork, produsert av naturlig ubleket papp og har en plastbarriere som er basert på avfall fra papirindustrien og ikke fossile materialer. Et av Elopaks mål er at det skal være enkelt å velge miljøvennlig emballasje uten at det skal gå på bekostning av funksjonalitet.

ORIGINAL
NORVEGIA[®]
EN MILD OG GOD OST SOM PASSER TIL ALT

Innhold

Visjon	3
Noe må gjøres, mye blir allerede gjort!	6
1.0 Forum for fremtiden	13
1.1 Hvilke globale utfordringer står vi overfor	14
2.0 Prosjektbeskrivelser	20
2.1 Merking for kildesortering	22
2.2 Sortere bedrift	22
2.3 Plastløftet	24
3.0 Andre relevante prosjekter	27
3.1 Emballasjeforsk	28
3.2 Miljøavtale om plastprodukter	28
3.3 PackMan	30
4.0 SmartPack/Circular Packaging Cluster	33
4.1 SmartPack	34

1.0

Forum for fremtiden

Både næringslivet og myndigheter måtte vekkes for å erkjenne at mange uløste spørsmål sto i veien for en mer bærekraftig håndtering av emballasje. Forum for sirkulær plastemballasje har blitt en god plattform for å finne svar.

Vi har bedt direktør Kari Bunes i Emballasje-foreningen og leder av styringsgruppen i Forum for sirkulær plastemballasje, Alvhild Hedstein, BAMA, gjøre opp status og se fremover. Mer om dette senere, men først litt om bakgrunnen for hvorfor Forumet ble opprettet:

De er skjønt enige om at emballasje var i sentrum for miljødiskusjonen i begynnelsen av 1990 årene. Forslag om en generell emballasjeavgift var en trussel for næringen. Etter samtaler med daværende miljøminister Torbjørn Berntsen ble de såkalte bransjeavtalene inngått. Avtalene var ambisiøse. Bransjen selv tok ansvar for en bærekraftig håndtering av emballasjen gjennom å finansiere innsamling og gjenvinning av brukt emballasje på det norske markedet. Dette var ordninger som lenge fungerte godt etter de forventningene som næringslivet selv og samfunnet rundt oss hadde. Men vi må erkjenne at det nå er andre tider som krever ny og oppdatert kunnskap og raskere handling. Systemet trenger en «makeover», derfor er det viktig at vi har treffpunkter der næringslivet kan komme på banen for å stake ut en bærekraftig kurs videre.

Sov i timen

I 2015 kom både FNs bærekraftsmål og Paris-avtalen på plass, og med ett var både bærekraft og sirkulære systemer igjen i sentrum for oppmerksomheten i politikken og i næringslivet, og ikke minst hos unge forbrukere. I tillegg kommer EUs krav om bortimot en dobling av gjenvinning innen 2025. Og som en refleks av alt dette økt oppmerksomhet i media og i opinionen om svakheter i både avtaleverk og praktisk gjennomføring: I sum ble historien at samfunnet ikke hadde kontroll på plastemballasjen og plastavfall.

*Kari Bunes
Emballasjeforeningen*

Kari: – Vi hadde et system som skulle ta hånd om plastemballasjen som industrien i Norge satte på markedet. Bransjeavtalene og prinsippet om at «forurensere» måtte betale for sikker gjenvinning og håndtering gjorde at vi mente vi var godt rustet, også i et bærekraftperspektiv.

Alvhild: Ja, vi har jo et regelverk som sier at vi som er emballasjebrukere skal være tilknyttet en returordning, og betale for den plastemballasjen vi tilfører markedet. Det har vi gjort, og vært i god tro om at den er blitt gjenvunnet. Først da Kina stengte grensene for avfallet vårt, skjønte vi at det var der mye av det havnet. For mange av oss var dette en wake-up call, jeg trodde at det meste ble håndtert i Norden og Nord-Europa. Jeg tror mange i næringslivet som er avhengig av emballasje har følt seg trygge på at emballasjen blir forsvarlig håndtert. I stedet har vi sett bilder fra søppelfyllinger i India hvor mennesker sitter og sorterer plast fra hele verden for hånd. Et slikt bilde er det ingen som vil ha på netthinnen!

– Så det var åpenbart en del å ta tak i: EU sørger for økte gjenvinningskrav fra 2025 og medier og opinion stiller spørsmål om vitsen med sortering av husholdningsavfall.

Kari: – Ja, og med dette som bakteppe spurte vi oss om hvordan vi på best mulig måte kunne jobbe systematisk og effektivt med hele verdikjeden mot et sirkulært og bærekraftig system for plastemballasje. Skulle vi opprette en faggruppe, eller hva burde vi gjøre? Svaret kom på Arendalsuka i 2018, der vi første gang presenterte en helhetlig strategi for hvordan verdikjeden kan bidra til å løse en utfordring som hele verden er opptatt av.

Den neste olje

– Men hvor gode forutsetninger har Norge for komme med løsninger gjennom sirkulære systemer som gjør at vi forurensere mindre og ikke koker kloden?

Alvhild: – Jeg tror vi har veldig gode forutsetninger for å ta beslutninger og utvikle kompetansen som skal til for å få sirkulære systemer generelt og en sirkulær plastemballasje spesielt til å fungere på en mer bærekraftig måte. Vi trenger kanskje nesten et tilsvarende krafttak som da vi fant oljen. Den gangen bygget vi opp kompetanse ved et koordinert løft fra utdanningsinstitusjoner, næringslivet og myndigheter. Norge har vist at vi er utrolig dyktige til å få ting til når vi virkelig vil noe.

– Er det nødvendig med mer offentlig styring for å få til skiftet?

Alvhild: – Det er i hvert fall nødvendig med en målrettet bruk av innovasjons- og stimuleringsmidler, og sørge for at tilgangen til risikokapital er til stede.

Kari: – Så må vi ikke glemme at vi allerede har flere ordninger som er velfungerende – jeg tenker på panteordningen, og for såvidt bransjeavtalene. Jeg tror vi kan utvikle tilsvarende systemer til å bli et verktøy i den sirkulære fremtiden, uten at vi har diskutert dette i detalj. Det er nettopp slikt vi skal bruke Forumet til.

– Dere har utvilsomt mye å jobbe med i Forumet fremover, men har det bevisst at det er et godt verktøy for samhandling og konkrete tiltak i de to årene det har eksistert.

Kari: – Ja, og det er flere ting som viser det. For det første har vi fått til en forankring hos de store aktørene som er viktig. Forumet har bidratt til at de store og sentrale aktørene er samlet rundt samme bord og diskuterer hvordan vi skal få til et sirkulært system for emballasje. Vi er enige om at vi må og tenke annerledes, altså helhetlig, rundt de verdikjedene som er knyttet opp mot sirkulærøkonomi. Men det er ikke bare vi som er i næringslivet som må tenke helhetlig. Derfor er det viktig at vi gjennom Forumet har fått et verktøy for å snakke med én stemme til myndighetene. For det tredje har vi satt i gang helt konkrete samarbeidsprosjekter gjennom klyngen Circular Packaging Cluster. Det er viktig, for det er nettopp samarbeidet på tvers som er

vanskelig å få til, men som er helt nødvendig for å sikre at emballasjen vår håndteres sirkulært i Norge.

Alvhild: – Det som har vært bra for oss som næringsaktør er at vi bokstavelig talt har et forum hvor vi kan snakke sammen om emballasje, innenfor konkurransereglens regler. Selvsagt har vi snakket sammen tidligere også, men nå lærer vi mye mer effektivt av hverandre. Og det å finne gode samarbeidsløsninger for bærekraft, er jo helt konkret det 17. bærekraftsmålet.

En stemme og ett budskap

Alvhild: – Jeg vil også trekke frem at Forumet er godt egnet for å koordinere oppgaver og budskap. Det er for eksempel ikke tvil om at vi har en enorm formidlingsutfordring fordi vi bidrar til å sette plast på markedet. Men nå står vi sammen om budskapet om at vi bruker så lite plast som mulig, men så mye som nødvendig for å ta vare på mattrygghet og hindre svinn. Jeg tror vi sakte begynner å se at omgivelsene våre skjønner at det ikke er mulig å kutte ut plast til emballering. Men desto viktigere er det samtidig å få frem anstrengelsene vi gjør for å utvikle nye produkter som øker materialgjenvinning og reduserer ny plast på markedet.

– Dere har med andre ord laget en plattform for samarbeid, ideutvikling og læring, hva er det neste dere skal bruke den til?

Kari: – Det er jo først og fremst å få på plass alt som skal til for at en sirkulær plastøkonomi skal fungere. En annen sentral del av arbeidet er å få både næringslivet og myndighetene til å etterspørre fornybare produkter laget av gjenvunnet eller fornybart materiale. Næringslivet må gjøre strategiske vurderinger i sin egen emballasjebruk med tanke på det sirkulære kretsløpet uten at dette går på bekostning av matsikkerhet og produktvinn. Vi må også bidra til at emballasjehåndteringen blir enkel for forbrukerne. I dag opplever for eksempel ofte at det er ett system for avfallshåndtering på hytta, og ett annet hjemme. I tillegg har vi emballasje på markedet som vil bli bedre egnet for gjenvinning hvis designet endres.

Alvhild Hedstein
Forum for sirkulær plastemballasje

Vi må bidra til at myndigheter og næringsliv legger til rette for sirkulære løsninger.

Alvhild: – Ja, det kommunale selvstyret er bra, men kan skape forvirring og demotivere når det gjelder avfallshåndtering. Myndighetene må finne ut av om det er gulrot eller pisk som er best for å få gjennomført en mer lik håndtering på tvers av kommuner og regioner. Vi opplever at to ulike avfallsanlegg kan ha stikk motsatte oppfatninger om en konkret emballasje kan gjenvinnes eller ikke. Vi kommer rett og slett ikke i mål dersom material- og avfallsanleggene håndterer dette så forskjellig som de gjør nå.

– Hvilke myndigheter er det som har ansvaret for å svinge pishen eller holde frem gulroten?

Alvhild: – I dette tilfellet er det vel miljømyndighetene i samarbeid med blant annet Kommunenes Sentralforbund. Kanskje må det utarbeides tydeligere retningslinjer og veiledninger og opprettes en stimuleringsordning for å ta i bruk de nye, felles nordiske sorteringsfargene og -merkene? Uansett – vi forventer rett og slett at myndighetene tar aktivt tak i dette, så skal vi i næringslivet sørge for at vi bruker emballasje som er designet for gjenvinning og som vi vet kan gjenvinnes, når det er mulig. Det skal bli spennende å se hva som kommer av konkrete tiltak i Nasjonal strategi om sirkulærøkonomi som klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn etter planen skulle legge frem den 20. desember, men som nok en gang er utsatt.

– Dette er et område som engasjerer på tvers av generasjoner, men hvor de yngre kanskje har høyere forventninger til resultater på kort sikt. Er bransjen et attraktivt nok sted for mennesker med ambisjoner og rett kompetanse?

Alvhild: – Det mener vi. Og blant annet ser vi det på antallet henvendelser fra masterstudenter som skal skrive oppgave med temaer knyttet til plastemballasje. Det er jo en luksus som jeg tror kommer av den økte oppmerksomheten dette saksområdet har fått. Det trigger unge folk til å være med å finne nye, faglig funderte løsninger. Det lover godt for fremtiden.

Berry⁺ | Superfos

Nytt combi-beger i papp og plast

Combi-round 525 ml Ø 95, laget av 30 prosent rPET og 70 prosent papp hvor man enkelt kan skille ut kjernen av plast og kildesortere hver for seg.

30 %

2.0

Prosjektbeskrivelser

- 2.1 Nasjonal merkeordning
for kildesortering
- 2.2 Sortere bedrift
- 2.3 Plastløftet

2.1 Nasjonal merkeordning for kildesortering

2.1.1 Nasjonal merkeordning for bedre kildesortering av avfall

For å gjøre kildesortering enklere for folk har det i 2020 blitt lansert en ny nasjonal merkeordning for avfall. Merkene som er utviklet skal benyttes både på emballasjen og i avfallsinnsamlingen, og med lik symbol- og fargebruk skal det bli enkelt å skjønne hva som skal kastes hvor.

Prosjektet er initiert av Avfall Norge og LOOP, og er finansiert ved et spleiselag bestående av kommuner og kommunale/interkommunale renovasjons-selskaper, returselskaper og private avfallsselskaper. Målet er at alle landets kommuner har innført de nye merkene i løpet av en 5 års periode. Det er også etablert et nordisk samarbeid for å harmonisere symbolene på nordisk nivå.

Hvorfor er merkeordningen viktig?

Til nå har det vært opp til hver enkelt kommune å bestemme hvilke symboler og farger de skal bruke for å vise hva som skal kastes hvor. Derfor brukes det ulike farger over hele landet, fra nord til sør, fra grønn til oransje. Dette skaper gjør at avfallshåndteringen i Norge virker fragmentert og kommunikasjonen utydelig. Å få et felles system for visuell merking har vært et sterk ønske fra hele avfallsbransjen.

De nye merkene er et konkret tiltak for å bidra til å nå målet om 65 prosent materialgjenvinning innen 2035, i tråd med EU sine krav om sirkulær økonomi. Verdens naturressurser er under press, og ved at vi bruker ressursene våre mer effektivt, reduserer vi behovet for å hente ut nye ressurser.

Når og hvor kommer jeg til å se symbolene?

De nye avfallssymbolene er allerede i bruk. Flere produsenter har begynt å merke emballasjen sin med de nye merkene, og kommuner og IKS er også i gang med å rulle ut de nye symbolene på sine innsamlings-løsninger for avfall. Ambisjonen er at merkingen skal være lik hjemme, på jobben, i det offentlige rom, på emballasje – og på reisen.

Verdt å merke seg:

- Den nye merkeordningen er utviklet av Goods, og er basert på det danske systemet fra 2017, designet av designbyrået Futu.

- Bransjeforeninger i Norge, Danmark, Sverige, Finland og Island samarbeider nå om å få til en felles merking i hele Norden.
- En undersøkelse blant norske kommuner og kommunale avfallsselskaper, gjennomført av IPSOS, viser at 92 prosent tror merkeordningen vil gjøre det enklere for innbyggerne å sortere avfallet sitt.
- LOOP og Avfall Norge står bak merkeordningen, og kommuner, interkommunale avfallsselskaper, returselskaper m.fl har bidratt til å finansiere prosjektet.
- De nye merkene kan lastes ned fra sortere.no.
- Produsentene kan laste ned merkene og få veiledning til bruk av emballasjemerkenes på www.emballasjemerking.no (Grønt Punkt Norge)
- kontaktpersoner er Hildegunn Iversen i LOOP og Mona Sæther i Avfall Norge

2.2 Sortere Bedrift – kvalitativ innsikt om kildesortering i bedrifter

LOOP Stiftelsen for kildesortering og gjenvinning har satt i gang et prosjekt for å bedre kildesortering på arbeidsplassen. I samarbeid med Opinion ble det gjennomført en kvalitativ studie av hvordan kildesorteringen oppleves i bedrifter. I kartleggingen er både eiendomsbesittere, gårdeiere, bedrifter og rådgivere for avfallstjenester intervjuet.

Kartleggingen viser at bedrifter møter økende krav om å levere på bærekraft fra kunder, egne ansatte, investorer og fra samfunnet generelt. Samtidig viser vår kartlegging at mange bedrifter synes det er vanskelig å komme i gang med kildesortering på arbeidsplassen, fordi de mangler kunnskap om hvordan de går frem for å få et slikt system på plass. Et manglende system er igjen til frustrasjon for egne ansatte som ønsker å kildesortere på jobb fordi de gjør dette hjemme.

På bakgrunn av kartleggingen gjennomføres det en pilot sammen med Goods som kobler sammen behovet for informasjon og bedre merking med den nasjonale merkeordningen som er lansert.

Erfaringene fra pilotprosjektet skal brukes til å lage verktøy og ressurser for bedrifter som gjør det lettere å lykkes med sortering i egen bedrift. Pilotprosjektet har oppstart november 2020.

Merkeordning
for kildesortering

bāma

Plastfri avokadoemballasje

Den nye avokadoemballasjen er av kartong fra nordisk skog. Ytterkassen består av bølgepapp i 44 prosent resirkulert materiale. Dette gjør at emballasjen totalt sett er 100 % gjenvinnbar.

100 %

Mills

Design for gjenvinning

Materialet i folien som er utenpå flasker med flytende margarin ble endret fra PET til et polyolefinbasert materiale, og ble utrullet i 2019. Endringen medførte at flaskene blir sortert riktig som polypropylen i de automatiske sorteringsanleggene, mens de tidligere ble sortert som PET og dermed endte opp i feil materialstrøm. Dette innebar at 153,3 tonn flasker og 44 tonn korker ble gjort tilgjengelig for materialgjenvinning.

30 %

2.3 Plastløftet

Grønt Punkt Norge lanserte i 2019 plastløftet, et løfte som skal bidra til en mer sirkulær plastøkonomi. Fremtidens plastemballasje er smartere, mer innovativ og bærekraftig. Målet er å øke bruken av resirkulert plast, unngå unødvendig bruk av plast og designe for gjenvinning. Plastløftet skal hjelpe norske bedrifter til å nå EU sine nye mål for 2025/2030.

Plastløftet har 3 hovedtema:

- Design for gjenvinning
- Reduksjon i bruk av unødvendig plast
- Økt bruk av resirkulert plast

Plastløftet er et tilbud for våre medlemmer der man skal kunne lære av hverandre, dele erfaringer og samme jobben for å nå EUs ambisiøse mål.

Plastløftet hadde i 2019 tre fysiske samlinger. Vi benytter foredragsholdere både fra egne medlemmer som har gjort arbeid innen de tre hovedtemaene, i tillegg hentes andre relevante og interessante foredragsholdere inn.

Man kan som bedrift velge å signere for at man skal ta Plastløftet. Med dette forplikter bedriften seg til å rapportere inn hvor mye de har økt bruken av resirkulert plast og hvor mye de har redusert bruk av unødvendig plast. For design for gjenvinning skal bedriftene beskrive hva de har gjort. For eksempel å fjerne fargen carbon black til mer egnet farge. De innrapporterte tallene bruker vi i vår rapport til miljømyndighetene.

80 bedrifter har nå signert for at de skal ta Plastløftet, hvorav mange av våre største medlemmer; Tine, Orkla, Bama, Ringnes, Coca-Cola m.fl.

Orkla har spart miljøet for 90 tonn plast ved at de bruker resirkulert plast i deres tøyvaskeemballasje. Idun økte sin resirkuleringsgrad med hele 70 % ved å bytte etikett.

Ny emballasje for skivet ost

I løpet av 2020 har TINE implementert ny emballaseløsning for skivet ost. Tidligere ble det benyttet et laminat av PET og PE, dette er nå skiftet ut med en film av Mono rPET. Sveisesjiktet i PE er fjernet slik at emballasjen nå er materialgjenvinnbar, og i tillegg består 60–80 prosent av filmen av resirkulert PET. Så her har vi både redusert, designet for gjenvinning og benyttet resirkulert råvare.

Ved denne endringen har vi oppnådd en reduksjon i plastforbruket på 12 prosent, noe som utgjør 71,8 tonn plast pr år.

Videre har vi erstattet ca. 360 tonn jomfruelig PET med resirkulert PET.

60 %

Overgang til 100 % resirkulert plast

De gamle Fun Light-flaskene var laget av 25 % rPET. Fra første halvdel av 2020 vil alle Fun Light flaskene være laget av 100 % rPET. Dette medfører en årlig reduksjon i bruken av ny plast på 178,4 tonn (75 %) årlig.

100 %

3.0

Andre relevante prosjekter

- 3.1 Emballasjeforsk
- 3.2 Miljøavtale om plastprodukter
- 3.3 PackMan

Emballasjeforsk

3.1 Forskningsvolumet vokser og er nå på drøye 90 millioner kroner

Emballasjeforsk er forskningsnettverket i Emballasjeforeningen. Det er 22 medlemmer i nettverket og i porteføljen er det 21 pågående forskningsprosjekter med et volum på over 90 millioner kroner i 2019.

ReducePack

Målet med prosjektet er å redusere plastforbruket og de miljømessige utfordringene knyttet til plast. Samtidig skal emballasjens funksjon ivaretas: Å bevare matkvaliteten og å unngå/ redusere matsvinn. Prosjektet eies av BAMA, mens Nofima er faglig ansvarlig.

PacKnoPlast

Prosjektet har som mål å utvikle et kunnskapsbasert og objektivt beslutningsverktøy for bærekraftig matemballasje. Utfra produktets natur og emballasjens funksjonelle krav, vil verktøyet kunne gi svar på hva som er riktig emballasjemateriale. Dette skal bidra til å begrense plastbruk ved at plast kun velges når det er bevist at det er best av hensyn til matsvinn, klimafotavtrykk og avfall. NORSUS er faglig hovedansvarlig for PacKnoPlast.

Prosjektet eies av BAMA, mens NORSUS er faglig ansvarlig.

FuturePack

Har sett på bruk av kjemisk og termisk gjenvinning som alternativer til mekaniske gjenvinning. Farger på emballasjen og blandede fraksjoner av husholdningsplast er ofte et problem i gjenvinningen. Design for gjenvinning og bruk av monomaterialer kan forenkle gjenvinningen og både kjemisk og termisk gjenvinning er mulig, samtidig som kvalitet og holdbarhet opprettholdes.

Prosjektet koordineres av Norner.

*Helga Næs
styreleder i Emballasjeforsk og Forskningsjef for trygg og holdbar mat i Nofima.*

3.2 Miljøavtale om plastprodukter

Rapport med anbefalte tiltak fra arbeidsgruppe opprettet av Klima- og miljødepartementet.

Andreas Pihlstrøm,
NHO, leder av arbeidsgruppen

Sammendrag

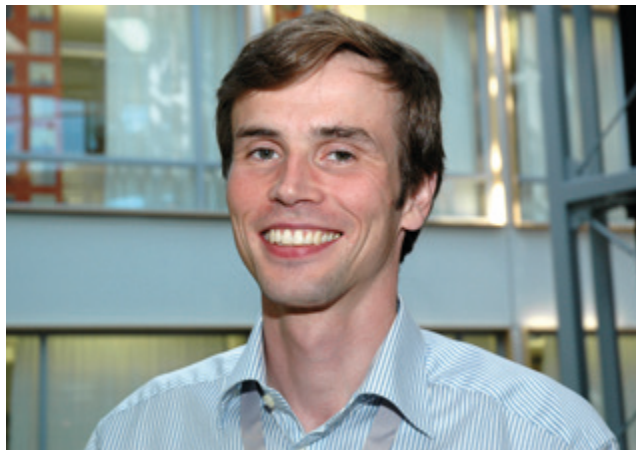
Regjeringen ønsker å redusere miljøkonsekvensene av engangsprodukter i plast og opprettet 15.05.2019 en arbeidsgruppe ledet av Andreas Pihlstrøm, NHO. Gruppen innhenter kunnskap og gi anbefaling om tiltak som kan inngå i et mer forpliktende samarbeid mellom næringslivet og Klima- og miljødepartementet.

EU-direktiv nr. 2019/904 om å redusere miljøkonsekvensene av enkelte plastprodukter (heretter engangspplastdirektivet) ble vedtatt i EU 5. juni 2019. Direktivet inngår i EUs omfattende arbeid med sirkulær økonomi, og omhandler engangsprodukter av plast og fiskeriutstyr som inneholder plast. Direktivet omfatter ti grupper engangsprodukter og har bestemmelser om medlemsstatenes plikter og virkemidler for disse produktgruppene.

Engangsplastdirektivet artikkel 17.3 fremhever miljøavtaler mellom staten og næringslivet for å gjennomføre mål om reduksjon i forbruk av drikkebegre og matbeholdere beregnet på umiddelbart konsum og krav om utvidet produsentansvar for flere produkter. I tråd med mandatet har arbeidsgruppen særlig vurdert dette virkemiddelet, men også øvrige relevante tiltak.

Næringslivet etterspør verktøy for å vurdere alternativer til dagens engangsprodukter i plast, både andre materialer og flerbruksalternativer, ut fra faktabasert kunnskap. Arbeidsgruppen ga Østfoldforskning i oppdrag å utvikle en webbasert prototype for et slikt substitusjonsverktøy, og en forenklet substitusjonsveileder. Arbeidsgruppen anbefaler at bedrifter, offentlig sektor og privatpersoner tar verktøyet i bruk. Det anbefales at næringsorganisasjonene tar ansvar for å vedlikeholde og videreutvikle verktøyet, som del av en miljøavtale mellom organisasjonene og staten.

Arbeidsgruppen anbefaler en totrinnsmodell for å beslutte kvantitative mål for forbruksreduksjon. Bedrifter som tilslutter seg en miljøavtale bør som et første skritt innenfor en fastlagt periode rapportere inn egne tall og tiltak som virksomheten skal gjennomføre. En samlet registrering og innrapportering til staten kan deretter danne grunnlaget for fastsettelse av konkrete mål. En avtale om forbruksreduksjon må ta utgangspunkt i drikkebegre og matbeholdere beregnet på umiddelbart konsum, slik engangsplastdirektivet stiller krav om.

Andreas Philstrøm
NHO, leder av arbeidsgruppen

Arbeidsgruppen mener det er grunnlag for å inkludere flere plastprodukter enn de to som er omfattet av kravet om forbruksreduksjon. Dette må fastsettes i forhandlinger mellom aktørene i næringslivet og staten.

Arbeidsgruppen foreslår at en miljøavtale bør inneholde mål om å øke andelen resirkulert materiale i plastprodukter som bringes på markedet for et større virkeområde enn bare drikkevareemballasje. Det kan stimulere til økt etterspørsel av resirkulert plast og bidra til å nå Norges forpliktelser innen materialgjenvinning av plastemballasje.

Ombruksløsninger er en viktig del av den sirkulære økonomien, og er fremhevet som et viktig punkt i fortalen til engangsplastdirektivet. Ombruksløsninger kan bidra til redusert forsøpling, som er et viktig formål med direktivet.

3.3 PackMan

Et web-basert program for alle virksomheter som emballerer produkter. Programmet vil være et nyttig hjelpemiddel i å kartlegge den enkeltes virksomhets emballasjebruk og den miljøpåvirkning valg av ulike emballaseløsninger resulterer i. På den måten kan virksomhetene få optimert sin emballasjebruk og bidra til avfallsforebygging. I programmet er det også integrert en løsning for å egen-deklare bedriftens emballasjebruk i tråd med EUs Emballasjedirektiv og tilhørende CEN-standarder.

Emballasjeforeningen jobber for at programmet skal tilgjengeliggjøres for flest mulig virksomheter til lavest mulig kostnad, slik at programmet forhåpentligvis kan bli en integrert del av virksomhetenes arbeid med optimerte emballaseløsninger.

Verktøyet tilrettelegger for kartlegging, analyse og egendeklarerer av bedrifters emballasje. Selve kartleggingen dekker emballasjemengder fordelt på materialtype, produkt og år, og gjennomføres på produktnivå blant et økonomisk representativt utvalg av bedriftens produkter/varegrupper. Verktøyet beregner aggregerte nøkkeltall for emballasjeb Bruken per tonn omsatt produkt for ulike nivå i bedriften (eks. produktportefølje, produktkategori, avdeling osv.) og total mengde emballasjebruk per år. Når det legges inn data for flere år kan bedrifter følge emballasjeutviklingen over tid, både for enkeltprodukter, varegrupper og for hele bedriften.

Redusert bruk av strekkfilm

Vi har jobbet med reduksjon av strekkfilm og krympefolie, og har klart å redusere emballasjeb Bruken og optimert av kvalitet og maskininnstillinger. Det har bidratt til redusert forbruk av strekkfilm rundt pallenene vår med 30 %, noe betyr 6 tonn mindre plast i året.

Endret pakkemønster og palletering for en del produkter med tanke på å bruke mindre krympeplast. Dette arbeidet har resultert i redusert plastbruk med 20 tonn.

 | **30 %**

Portal for miljødokumentasjon

Login

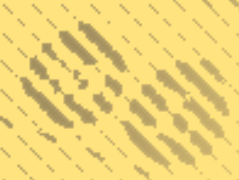
Username:

Password:

Login

[Forgotten password?](#)

Copyright © 2017 LCA.no AS

EGG PRIOR

EGG
PRIOR

EGG PRIOR

4.0

Circular Packaging Cluster

SmartPack 2030 næringsklynge har i perioden 2017–2020 bygget opp et nettverk mellom emballasjebrukere, emballasjeprodusenter, selskaper og aktører innen FoU/akademia, innsamling og foredling samt teknologi og finans.

4.1 SmartPack

Klyngen består av noen av de største næringsmiddelindustriene i Norge og mange av de mellomstore og små. Blant medlemmene finner vi også mange emballasjeprodusenter og flere gründer- og oppstartselskaper. Hensikten med samarbeidet er å sikre en utvikling mot en mer bærekraftig og sirkulær verdikjede.

Prosjekteier har i perioden vært Nofima Mat. Emballasjeforeningen har stått ansvarlig for prosjektledelse. I samarbeid med Forum for sirkulær plastemballasje, varehandelen, representanter for avfallsbransjen og teknologi- og utviklingselskaper trapper klyngen nå opp sin virksomhet. Visjonen er å skape «verdens beste og mest sirkulære verdikjeder for emballasje». Den utvidede klyngen skal tilrettelegge et betydelig samarbeid mellom oppstrøms- og nedstrømsiden og alle side- og mellomledd. Det er enighet om at verdikjeden har minst like store systemiske som produktmessige og andre utfordringer. For å signalisere overgangen fra produktfokus til system og verdikjede bytter klyngen navn til Circular Packaging Cluster.

Blant de nye klyngedeltakerne finner vi Tomra Systems ASA, Looping AS, Norgesgruppen, Rema, NTNU Institutt for design og Ineos Bamble for å nevne noen.

4.1.1 Oppfølging av Veikart for sirkulær plastemballasje

Siden lansering av Veikart for sirkulær plastemballasje under Arendalsuka 2019 har klyngen arrangert fire workshops der plast og overgangen til en mer sirkulær økonomi har vært et gjennomgangstema:

05.12.2019

Wasteland, resirkuleringscenteret til Mustadgruppen, Lyasker

- Fremtidens butikk, bærekraft og transparens v/ Inger Marie Ommdeal, Lokal AS
- Systemanalyse for å drive frem sirkulær omstilling v/Kirsten S. Wiebe, SINTEF
- Fra Avfall til arkitektur v/ Mustad Eiendom og Lendager Group
- FuturePack, utvikling av mer bærekraftig plast v/Siw Bodil Fredriksen, Norner

27.02.2020

SINTEF i Forskningsparken, Oslo

- Emballasjedesign med minst mulig fotavtrykk v/Sandro Kvernmo, Goods AS
- Redusert bruk av plast, økt gjenvinning og mindre matsvinn v/Regina von Koch, Brage Steen, Kim J.L. Rasmussen og Tor-Einar Sandvik, OsloMet
- Veikart for sirkulær plastemballasje – workshop om veien videre

29.10.2020

Webmøte

- Presentasjon av GRIN AS, klyngemedlem og gründerbedrift som utvikler teknologi for gjenbruk og elektroniske pantesystemer v/Daniel Millet
- Presentasjon av SENSORITA, klyngemedlem og gründerbedrift som utvikler sensorer for henting, separasjon og sortering av husholdningsavfall v/Ulrikke Lien og Emil Skar

Klyngen har i tillegg arbeidet for å forankre Veikartets mål og strategier hos medlemmene og lagt planer for gjennomføring av ulike prosjekter. Planene var for det meste klare i begynnelsen av mars 2020, men situasjonen rundt Covid-19 og virusspredning har skjøvet på oppstarten av disse.

En gruppe på 14 virksomheter har gått sammen om et prosjekt for praktisk bruk av resirkulert plast. Oppstart er primo februar 2021. Det er søkt om støtte fra Handelens Miljøfond og prosjektet har en total kostnadsramme på kr 860 000. Deltakerne skal bidra til identifisering og testing av bruksområder for resirkulert og blandingsplast samt støtte pilotbrukere og dele erfaringer.

Klyngen har også lagt et løp for bl.a. følgende prosjekter de neste årene:

- Styrking av kompetanse innen fiberbaserte erstatninger for plastemballasje
- Erstatning av fossilbasert plast i food og non-food applikasjoner
- Identifisering og utvikling av alternative bruksområder for resirkulert og regranulert plast
- Identifisere og utvikle lukkede systemer for plastemballasje – closed loop
- Reduksjon i antall materialer, oppnå større, mer kommersielle fraksjoner til resirkulering

- Resirkulering av rPS godkjent for matapplikasjoner
- Utrede flere muligheter for returordninger og resirkulering av PP-begre godkjent for mat

Prosjektlisten er betydelig lengre, men ovennevnte vil i hovedsak bidra til mål og strategier som det er lagt opp til i Veikartet.

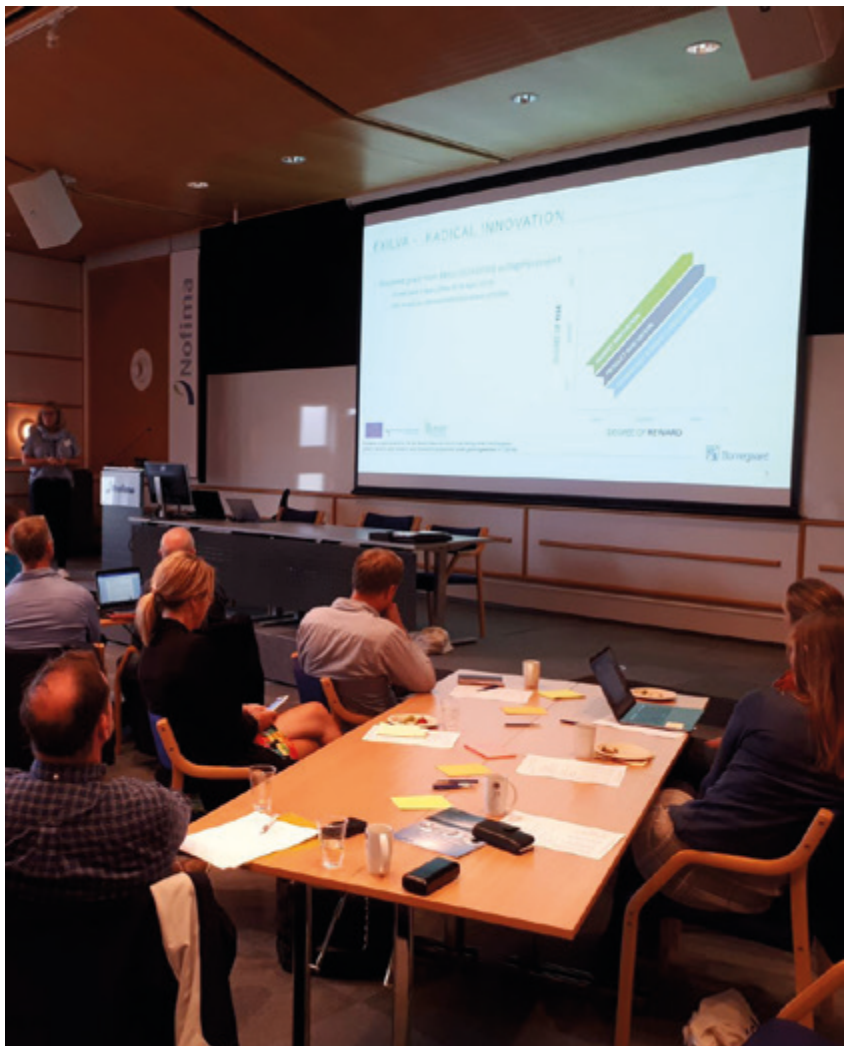
4.1.2 Arenasøknad innvilget

Circular Packaging Cluster vil med sin nye strategi og sammensetning kunne bidra til å operasjonalisere flere av tiltakene som er beskrevet i veikartet.

Strategi- og forankringsprosessen har de facto ført til en fusjon der Circular Packaging Cluster fremstår som den operative delen av Forum for sirkulær plastemballasje. Klyngen har med den nye strategien og det utvidede fellesskapet søkt og fått innvilget statsstøtte gjennom Innovasjon Norge og Norwegian Innovation Clusters. Det betyr at klyngen fra januar 2021 og de neste tre årene får en forutsigbar, offentlig finansiering på kr 2 mill. årlig. I tillegg vil medlemmene bidra med minst like mye, delvis som egenbetaling, men i hovedsak gjennom egeninnsats i form av prosjekter og utvikling av kompetanse og kunnskap i klyngenettverket.

Det er med stor glede vi nå kan titulere oss som Arenaklynge. Det har vært en lang prosess og mange av har bidratt i arbeidet med å få på plass søknaden til Innovasjon Norge. Vi har sterk tro på at Circular Packaging Cluster, med dens sterke sammensetning av virksomheter og gode strategier for tiden fremover, vil være et helt sentralt verktøy i overgangen til en sirkulær økonomi i Norge.

coop

Orkla

VINMONOPOLET

NG Norsk Gjenvinning

bama

Berry

Arcus

Østfoldforskning

LCSP

SINTEF

NHO Mat og Drikke

Emballasje foreningen

Karenslyst Alle 9A,
Postboks 442 Skøyen,
0213 Oslo

emballasjeforeningen.no